

Referat fra møte i Forum for åpen forskning 1. november 2023

Til stede: Vidar Haanes, Johanne Raade, Lars Holden, Katrine Weisteen Bjerde, Alexander Refsum Jensenius, Heidi H. Zachariassen, Jorunn Dahl Norgård, Hanne Monclair, Christian Lund, Mathias Kolberg, Pål Bakke, Marthe Qvenild, Marianne van der Wel, Jorunn Norgård, Herman Strøm, Ragnar Lie, Rachel Glasser, Vidar Røeggen, Anne Karine Nymoen.

1. Forankring av forumet, inkl. mandat, sammensetning og notater fra møter på nett

Referat fra møtene i forumet har vært etterspurt i sektoren. Mens forumet har blitt til gjennom behovet for gjensidig utveksling av informasjon, kan en viss formalisering nå være nyttig. Vi har fra og med forrige møte 8. juni startet med korte referat. Forumet bør enes om hvor vi ønsker at informasjon om forumet, inkludert referat, skal ligge på nett (openscience.no eller uhr.no). Saken forberedes og legges fram på neste møte.

2. Saker fra [EUA Expert Group on Open Science](#) (neste møte er 29.11.) (Alexander)

Den nyoppnevnte ekspertgruppen hadde sitt andre møte i juni.

EUA har ferdig stilt sin «[EUA Open Science Agenda 2025](#)», og har opprettet tre undergrupper som skal følge opp planen:

- Scholarly communication (økosystemet rundt publisering)
- Citizen science and participation
- Fair Data (ledes av Alexander): Planen er blant annet å kartlegge hva som skjer i Europa på feltet, og også se på relasjonen mellom åpen forskning og utdanning og åpen forskning og innovasjon. Knyttes til EOSC. Forumet må gjerne melde inn aktuelle tema.

[The Digital Services Act](#): – Implementeres fra 1. januar. Hvilke implikasjoner for dette for åpen forskning? EUA ville ha unntak for forskning uten å nå fram.

EOSC og arbeidsgruppene: Det er viktig å være på der det skjer, og flere norske institusjoner bør oppfordres til å delta.

3. [Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024](#), resultat av høring (Vidar og Marte)

Arbeidsgruppen som har laget utkast til strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 publiserte sin rapport 15. juni, med invitasjon til å komme med innspill innen 1. oktober. Det har kommet 48 innspill fra et bredt spekter av institusjoner, institutter, alle RHFene, flere sykehus m.fl. Generelt får gruppen støtte for sin overordnede analyse og sin visjon for det fremtidige publiseringslandskapet. Tilbakemeldingene spriker mer når det gjelder selve anbefalingene.

Det skal være et møte med referansegruppen 14. november, for å finne en endelig utforming på forslaget. 14. desember blir det et digitalt lanseringsseminar fra kl. 0800 – 1000.

Alle innspillene kan leses her: <https://www.openscience.no/innspill-til-strategi-norsk-vitenskapelig-publisering-etter-2024>

4. [Utredning av organisering av kanalregisteret og statistikk for vitenskapelig publisering](#) (Vidar)

Publiseringsindikatoren skal ikke lenger inngå i finansiering av universitetene og høgskolene, men indikatoren fyller flere formål (statistikk, styring, kvalitetssikring) og det faglige arbeidet rundt indikatoren fortsetter inn til videre som før. Det nasjonale publiseringsutvalget har fått i oppdrag å utrede videre utvikling av indikatoren. En arbeidsgruppe er nedsatt som ledes av prorektor for FoU,

Tanja Storsul, Oslo Met. Arbeidsgruppen vil legge opp til en bred involvering før rapporten skal leveres 1. juni 2024.

Utredningen har fått en egen nettside: <https://www.uhr.no/ressurser/det-nasjonale-publiseringsutvalget/>

5. NVA Status prosess for uttesting og lansering (Herman)

Neste års rapportering vil skje i dagens Cristin. Sikt leverer en første versjon av NVA i midten av november. Det vil da settes i gang en intensiv testperiode med deltakere fra BOTT-institusjoner og NORD universitet, som rapporterer til styringsgruppen. Videre blir det åpent for alle å teste ut systemet fra ende til ende. Det blir viktig å få til en god testfase, og institusjonene bør rigge seg til for å bli godt kjent med systemet, kartlegge behov for opplæring og for å avdekke feil. Endelig overgang til NVA er planlagt til mai/juni 2024.

6. Evaluering av [openscience.no](https://www.openscience.no) (Solveig)

Det var kommet inn 42 svar innen fristen 6. oktober. I hovedsak er redaksjonen fornøyd med resultatet. Nesten 70 % av de som svarte var fornøyd eller svært fornøyd med nettstedet. Mange vil anbefale nettstedet, den er oversiktlig og har en passe mengde med oppdatert informasjon. I tillegg kom det konkrete forslag til forbedringer som det vil jobbes videre med. Dette gjelder for eksempel de engelske sidene og å få nettstedet noe mindre statisk. Forumet oppfordres til å melde inn ønsker.

7. Oppdatert strategi fra cOAliton S på høring (Marte)

cOAlition S har publisert en ny strategi «Towards Responsible Publishing»: <https://www.coalition-s.org/towards-responsible-publishing/>. Det inviteres til å komme med [innspill](#) innen onsdag 29. november. Formålet er å komme videre fra en uhensiktsmessig apc-modell. Potensialet i fagfelle vurdering bør utnyttes bedre og åpnes opp. Vurderingen kan også gjøres tellende i vurderingen av kompetanse. Det er også ønskelig med forlag som går fra å være portvoktere til å bli tjenesteleverandører. Man ønsker et system der forskerne har større kontroll og bestemmer når og hvor de skal publisere.

8. Horisont Europa med utlysninger innen åpen forskning – [WIDERA-utlysninger](#) (Siv Haugan)

Siv Haugan i Forskningsrådet er kontaktperson.

Det er for tiden tre utlysninger innen åpen forskning i Horisont Europas Widera program:

- Capacity building on intellectual property (IP) management to support open science. Aim: Supporting analysis and training on how adequate IP management enables open science, sharing good practices and raising awareness.
- Global cooperation in not-for-profit open access publishing. Aim: Support cooperation between not-for-profit publishing services and between their editors, to enable the flow of knowledge between the EU and one or more other areas of the world, and in more than one discipline.
- Support to the development and implementation of policies and practices for reproducibility of scientific results. Aim: Supporting policies and practices for enhancing reproducibility of scientific results, through mutual learning, dissemination of good practices, coordinated efforts, monitoring and training.

Det arrangeres en “brokerage-event” i Brussel 9. november der man kan treffe mulige samarbeidspartnere. Det blir interessant å se hvem som deltar fra Norge i Brussel og i prosjektene.

Siv Haugans presentasjon legges ved referatet.

9. Arbeidsgrupper CoARA / Norsk National Chapter (Ragnar m.fl.)

Mye har skjedd på dette området siden juni. 3. november arrangeres det andre møtet i NorCam-nettverket som nå har blitt et National Chapter i CoARA sammenheng. 19 norske institusjoner har nå signert CoARA, mens snart 600 har signert interansjonalt fra over 40 land.

Mange jobber med å implementere institusjonelle versjoner av NorCam-matrisen, og disse skal kobles sammen med prosesser innen ulike fagområder.

Det ble etablert ti arbeidsgrupper under CoARA i sommer, tre av dem med norske bidrag:

- *Reforming Academic Career Assessment* (kontaktperson Ragnar) Ser på hele bredden av bidrag innen vurdering – ikke bare forskning.
- *Multilingualism and language biases in research assessment* (kontaktperson Vidar). Ser på verdien av flerspråklighet i utdanning og forskning og vil lage en verktøykasse.
- *Towards open infrastructures for Responsible Research Assessment*. Kontaktperson Herman Strøm, UHR/USN. Ser på hvordan ulike system kan snakke sammen i åpne løsninger.

Her er arbeidsgruppene: <https://coara.eu/coalition/working-groups/> Gruppene er oppnevnt for to år.

Forskningsrådet er involvert i to arbeidsgrupper.

- Improving practices in the assessment of research proposals (kontaktperson: Rune R. Schjøllberg). For forskningsfinansiører.
- Responsible research evaluation practices. Recognizing and Rewarding Peer Review.

10. Status institusjonelle rettighetsstrategier for åpen tilgang (flere)

I innspillsrunden til strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 var mange opptatt av å løfte dette opp på nasjonalt og europeisk nivå. FFA foreslo en type konsortium som kan være et mellomstadium der institusjonene står sammen.

Her er oversikt over dem som i dag har institusjonelle rettighetsstrategier:

<https://www.openscience.no/aktuelt/institusjonell-rettighetspolitikk-rrs-irrs-ved-norske-forskningsinstitusjoner>

11. Etter statsbudsjettet: Status NÅHST (Katrine /Vidar)

Det har vært en stor økning fra 28 til 40 tidsskrift som får støtte. Det har kommet en liten økning i bevilgning fra KD. NÅHST har blitt et eksempel på velfungerende diamantordning i Norge. Ordningen gjelder i dag norskspråklige tidsskrift, men kanskje kan det bli aktuelt fremover å satse på tidsskrift i Norge som er interansjonalt rettet. Den kan også utvides til andre fagområder. Mulighetene for å på nytt vurdere nordisk samarbeid kom opp. KD har godkjent samisk som del av ordningen.

12. Rapport fra [Leiden 27-29.9. STI-conference](#) (Herman og Vidar)

Sti-konferanse er en årlig konferanse der ledende forskere som forsker på forskning møtes. Hvert fjerde år er konferansen i Leiden (Leiden-manifestet). Her kan man følge trendene for vitenskapelig publisering tett. I år var det mye om kulturendringen innenfor evaluering av forskning, og det var

gode diskusjoner rundt fagfellevurderinger. CoARA ledelsen var til stede, og vil følge konferansen framover.

13. Aktiviteter rundt [Open Access Week](#) (Uke 43)

Ingen kommentarer. Se lenke for arrangement.

14. Konferanse i [Mexico om diamant OA 23.-27.10](#) (Marte, m.fl)

Det ble arrangert en stor global konferanse i Mexico om diamant OA 23.-27. oktober. Formålet var blant annet å koble ulike aktører i forskningssystemet – en nettverkskonferanse. Noen tema: Felles prinsipper for diamantpublisering, infrastruktur for finansiering, og et diamant «capacity hub» med regionale noder for å ivareta språkområder. Koblingen til utdanning ble også vektlagt, og copyright nevnt som et hinder for tilgang til undervisningsmateriale. Det er enorme globale forskjeller på dette området.

15. Annet?

Neste møte blir et fysisk møte **fredag 9. februar**. Det kom ønsker om at vi setter av tid til relasjonen åpen forskning – åpen utdanning, og at vi har færre andre saker på agendaen.

Rachel